3.3 gaia: CSS estilo-orriak

Iturria: Xabier Arregi

Informatika Fakultatea, UPV/EHU

CSS (Cascading Style Sheet): Estilo-orriak

- HTMLren hedadura:
  - arakatzaileak web orrietako elementuak nola bistaratu behar dituen adierazteko eta kontrolatzeko aukera ematen dute estilo-orriek.
  - Diseinu grafikoa zehazten dute, informazioaren aurkezpena.
- Estilo-arauak adierazten dira.

Turrustako Estilo-Orriak

- Estilo-orriak HTML orri bati baino gehiagori aplikatzeko mekanismoa.
- Aurkezpen oso baten aspektu grafiko guztiak kontrolatzen dira.
- Erabilera:
  - Estilo-orri batek baino gehiagok HTML orri bati eragin diezaiokete.
  - Estilo-orri bat HTML orri askori aplika dakieke. Hala, estilo-orrian egindako aldaketek web-orri guztien diseinua aldaraz dezakete.

Estilo-orrien sintaxia (I)

- Estilo arauak horrela adierazten dira:
  - hautatzailea {erazagupena*} non erazagupena den: propietatea: balioa;

Adb.:

Estilo-orrien sintaxia (II)

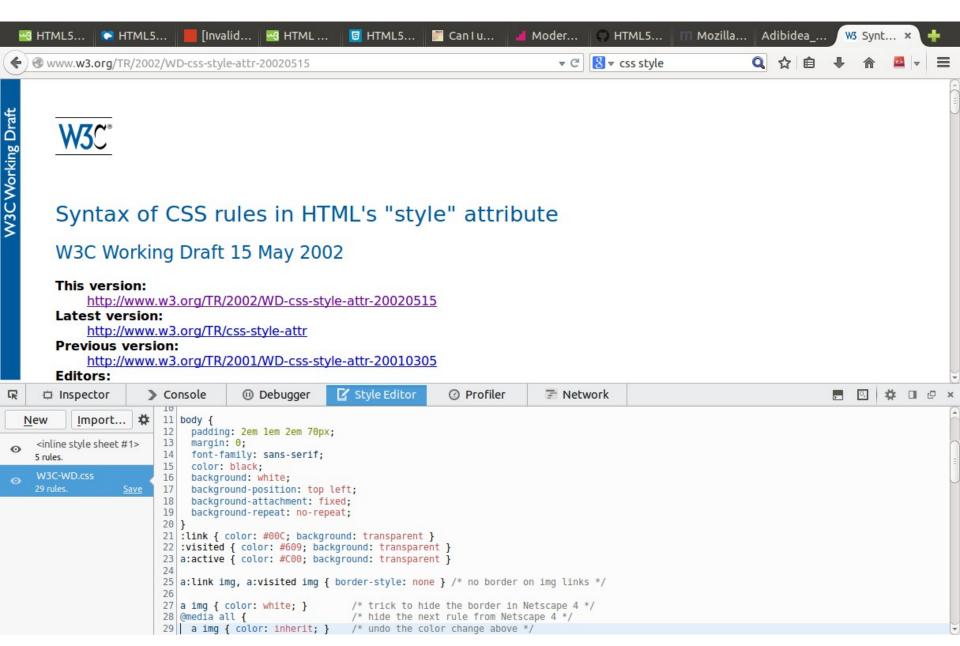
```
hautatzailea1
   propietatea11: balioa11;
   propietatea12: balioa12;
hautatzailea2
   propietatea21: balioa21;
   propietatea22: balioa22;
```

Estilo-orrien kokapena

- <style> elementuaren edukia, web-orrian bertan.
- Aparteko baliabidea. Baliabide horri erreferentzia egiten zaio, <link> elementu baten bitartez.
  - Malgutasun handiagoa lortzen da.

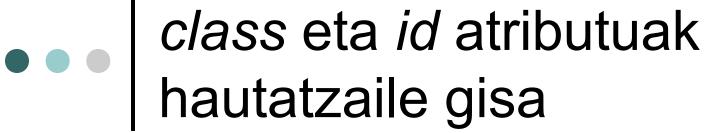
HTML eta estiloak konbinatzeko moduak

```
link elementua
     <html>
     <head>
         <title> Izenburua </title>
              <link rel="stylesheet" type="text/css"</pre>
                       href="http://style.com/cool.css" title="Cool">
              <style type="text/css">
style
                       @import url(http://style.com/basic.css);
elementua
                       h1 { color: blue }
              </style>
     </head>
                                                              import erregela
     <body>
         <h1>Urdina da</h1>
     Paragrafoa berdea da. 
     </body>
     </html>
                                elementuaren baitako estiloa
```


Sintaxia. Hautatzaileak

- o etiketa
- Multzokatuta: etiketa, etiketa
- Testuinguru-etiketak
  - etiketa arbasoa etiketa
  - etiketa gurasoa > etiketa
  - aurreko etiketa + etiketa
- Elementu guztiak hautatzeko: *
- Atributuak
  - etiketa#id_atributuaren_balioa
  - #id_atributuaren_balioa
  - etiketa.class atributuaren balioa
  - .class atributuaren balioa
  - [atributua]
  - [atributua="balioa"]
  - [atributua~="balioa"] /* "balioa" barnean dutenak */

- Batzuetan, mota bereko elementuei estilo-ezaugarri desberdinak aplikatu nahi zaizkie. Horrelakoetan *class* edo *id* atributuekin markatzen dira elementu horiek.
  - Elementu bat baino gehiago class berekoak izan daitezke.
  - id atributuaren balioak bakarra izan behar du.

class atributua. Adibidea.

```
<html>
   <head>
         <title>title>titulua</title>
                  <style type="text/css">
                           h1.goikoa { color: #00ff00 }
                  </style>
   </head>
   <body>
         <h1 class="goikoa"> izenburua </h1>
   </body>
 </html>
.goikoa { color: green }
   /* CLASS goikoa duten elementu guztiei aplikatzen zaie*/
```

••• id atributua. Adibidea.

```
<html>
  <head>
       <title>title>titulua</title>
               <style type="text/css">
                       p#goikoa { color: #00ff00 }
                </style>
  </head>
  <body>
        <h1 id="goikoa"> izenburua </h1>
  </body>
 </html>
#goikoa { color: #00FF00 }
  /* hau aplikatuko litzaioke H1 elementuari */
```

Sintaxia. Sasi-hautatzaileak

- Sasi-klaseak: mota bereko elementuen artean nolabaiteko bereizketa egiteko.
  - Adibidez:

```
a:link { color: red } /* bisitatu gabeko estekak */
a:visited { color: blue } /* bisitatutako estekak */
a:hover { color: blue } /* xagua gainean duten estekak */
a:active { color: lime } /* esteka aktiboak */
```

- Sasi-elementuak: elementuen barneko osagaiak bereizteko.
  - Adibidez:
    - Lehenengo lerroa

```
p:first-line { font-variant: small-caps }
```

Lehenengo letra

```
p:first-letter { font-size: 200%; float: left }
```

Sintaxia. Sasi-hautatzaileak (II)

:first-child

:first-line

:first-letter

:hover

:active

:focus

:link

:visited

:lang(hizk)

Elementuaren lehenengo umea

Elementuaren lehenengo lerroa

Elementuaren lehenengo letra

Elementua sagua gainean

dagoenean

Elementu aktiboa

Elementuak fokua duenean

Elementu ez-aktiboa: ez bisitatua

eta sagua gainean eduki gabe

Esteka bisitatuak

Testua "hizk" hizkuntzan duen

elementua

• • Propietateak.

- Iturburuak (font-ak)
- Testua
- Listak
- Kutxak
- Kokatzea
- Neurriak
- Orri-etenak
- Hondoa/kolorea
- Taulak
- Interfazea
- Bestelakoak

Estilo-orrietako propietate nagusiak

- Iturburuari (font) dagozkionak:
  - font-family: letra-moten zerrenda bat h1 {font-family: courier, times, arial}
  - font-size: tamaina p {font-size: 8pt}
  - font-stretch: letrak kondentsatu ala hedatu
  - font-style: letra normala ala etzana p {font-style: italic}
  - font-weight: letren lodiera p {font-weight: bold}
  - font: ezaugarri guztiak batera

Estilo-orrietako propietate nagusiak (II)

- testuari (text) buruzkoak:
  - color: kolorea
    - RGBa edo kolorearen izena erabiltzen da.
  - letter-spacing: letren arteko tartea
  - text-align: lerrokatzea
    p {text-align : center}
  - text-decoration: ezaugarri bisualak
  - text-indent: lehenengo lerroa koskatzea
  - word-spacing: hitzen arteko tartea

Estilo-orrietako propietate nagusiak (III)

Listak

- list-style-position: elementuen marka non jarri
- list-style-type: elementuen marka nolakoa
- list-style-image: elementuen marka moduan irudi bat
- list-style: propietate horiek guztiak

Ertzak

- border-color: ertzaren kolorea
- border-width: ertzaren lodiera
- border-style: ertzaren estiloa

Estilo-orrietako propietate nagusiak (IV). Box model

- Marjinak:
  - margin-top
  - margin-right
    - p {margin-left: 5cm}
  - margin-bottom
  - margin-left
  - margin: marjina horiek batera
- Padding-a:
  - padding-top
  - padding-right
  - padding-bottom
  - padding-left
  - padding: padding ezaugarriak batera
- Ertzak
  - border-width: ertzaren lodiera
  - border-style: ertzaren estiloa
  - border-color: ertzaren kolorea

Estilo-orrietako propietate nagusiak (V)

Hondoa

- background-image: zein irudi erabiliko den. URL bat da balioa
- background-color: hondoko kolorea
- background-repeat: nola errepikatzen den
- background-fixed: finkoa ala scroll-arekin mugitzen dena
- background-position: irudiaren hasierako posizioa
- background: aurreko guztiak

Tamaina

- line-height
- height
- width
- overflow

Estilo-orrietako propietate nagusiak (VI)

Posizioa

- position: elementuaren posizioa nola adierazten den. Balio posibleak:
  - static (besterik ezean): fluxu normalaren arabera. top, bottom, left, right propietateek ez dute eraginik.
  - fixed: nabigatzailearen leihoarekiko.
  - relative: bere posizio normalarekiko.
  - absolute: static ez den bere lehen gurasoarekiko. Horrelakorik ez bada, <html>hartzen da guraso gisa.
- top: goiko partea zein distantziatara dagoen
- bottom: beheko partea zein distantziatara dagoen
- left: ezkerreko partea zein distantziatara dagoen
- right: eskuineko partea zein distantziatara dagoen
- z-index: gainjartzen diren elementuen ordena.

• • Adibideak

Testuinguru-hautatzaileak:

```
h1 em { color: red }
    /* h1en barruan dauden em elementu guztiak hautatzen
    dira */
```

Hautatzaileak, komaz banatuta:

```
h1, h2, h3 { font-family: helvetica }
```

• Erazagupenak:

```
h1 {
    font-weight: bold;
    font-size: 12pt;
    line-height: 14pt;
    font-family: helvetica;
    font-variant: normal;
    font-style: normal; }
```

Propietateen sintaxi trinkoa:

```
h1 { font: bold 12pt/14pt helvetica }
```

• • Herentzia

 Elementu batentzat estilo-propietate bat ezartzen bada, bere baitan dauden elementu guztiek propietate hori hartzen dute besterik ezean, baldin eta propietate hori aplikagarria bazaie.

- Araua: hurbilena nagusitzen da.
  - Etiketa batek estiloa definitua badu, hori aplikatzen da.
  - Ez bada estilo-atributurik zehazten elementuan, dokumentuko goi-burukoan dagoen zehaztapena aplikatzen da.
  - Azkenik, burukoan ere ez bada zehaztapen espliziturik aurkitzen, estilo-orria duen fitxategiko informazioa baliatzen da.
  - Oro har, hautatzaile espezifikoenak agintzen duena aplikatzen da.

• • @media erregela

- @media erregelak helburuko media mota adierazten du.
- Media mota batzuk:
  - a11: gailu guztiak.
  - aural: ahots sintetizatzaileak.
  - braille: braille-rako ukimen-gailuak.
  - print: inprimagailuak.
  - projection: aurkezpenetarako.
  - screen: pantailak.
  - tv: telebistak.

• • @media erregela

• Adibidez:

```
@media print { body { font-size: 10pt; } }
@media screen { body { font-size: 12pt; } }
@media screen and (max-width: 980px) {
    #edukia { width: 60%; }
}
```

Bistaratze-motorren aurrizkiak

- Inplementazio-erritmo desberdinak dituzte errendatze-motorrek.
- Horregatik, aurrizkiak erabiltzen dira batzuetan, esperimentazio-fasean dauden propietateetarako.
- Aurrizki ezagunenak:

```
Android: -webkit-
Chrome: -webkit-
Firefox: -moz-
Internet Explorer: -ms-
iOS: -webkit-
Opera: -o-
Safari: -webkit-
```

• Adibidea:

CSSei buruko erreferentziak

- Bilakaera
  - CSS1 (1996):
    - http://www.w3.org/TR/REC-CSS1
  - CSS2 (1998):
    - http://www.w3.org/TR/REC-CSS2
  - CSS3 (2012):
    - http://www.w3.org/TR/css3-background/
- Tutoriala:
  - https://www.w3.org/Style/CSS/
- Balidatzailea
  - http://jigsaw.w3.org/css-validator/

Online editoreak:

- dabblet: http://dabblet.com/
- jsfiddle:http://jsfiddle.net/
- css3please:http://css3please.com/

Responsive diseinua:

http://webdesignerwall.com/tutorials/responsive-design-wit h-css3-media-queries

- Txuleta:
- http://www.cssauthor.com/html-and-css-cheat-sheets/